

Vlaams
Parlement

ingediend op **822** (2015-2016) – Nr. 1
14 juni 2016 (2015-2016)

Voorstel van resolutie

van Güler Turan, Tine Soens en Steve Vandenberghe

betreffende het Comprehensive Economic
and Trade Agreement (CETA)

TOELICHTING

Op 26 september 2014 werden de onderhandelingen over het handelsverdrag tussen de Europese Unie (EU) en Canada (Comprehensive Economic and Trade Agreement, CETA) formeel afgerond en de geconsolideerde onderhandelings teksten gepubliceerd. Die teksten werden echter niet geparafeerd door de onderhandelaren, hetgeen hen toeliet om tijdens de juridische opschoning van de teksten het omstreden hoofdstuk over investeringsbescherming te heronderhandelen. Dat resulteerde in de vervanging van het fel bekritiseerde systeem voor investeerder-staatarbitrage (Investor-State Dispute Settlement, ISDS) door een nieuw op te richten permanent Hof voor Investeringsgeschillen (Investment Court System, ICS). Op 29 februari 2016 was de juridische revisie rond en werd de definitieve verdragstekst, inclusief ICS, gepubliceerd.

In juli 2016, na de afronding van de vertaling van de verdragstekst in de officiële talen van de EU, zal de Europese Commissie een voorstel van besluit voorleggen aan de Raad van de Europese Unie over het al dan niet gemengde karakter en de voorlopige inwerkingtreding van het CETA. Als dit voorstel het verdrag gemengd verklaart, is de unanieme goedkeuring nodig door de vertegenwoordigers van de 28 lidstaten die in de Raad zetelen. Als het voorstel verklaart dat het verdrag niet gemengd is en dus volledig onder de bevoegdheid van de EU valt, volstaat een gekwalificeerde meerderheid, op voorwaarde dat het verdrag geen bepalingen bevat waarvoor unanimiteit vereist is, omdat ze aan interne Europese wetgeving raken. Er heerst momenteel onenigheid tussen de Raad, die vindt dat het CETA een gemengd verdrag is, en de Europese Commissie, die vindt dat het CETA een exclusieve EU-bevoegdheid is. Een ruime meerderheid van de EU-lidstaten vindt dat het CETA als een gemengd verdrag moet worden beschouwd.

Het al dan niet gemengde karakter van het CETA is belangrijk, omdat het bepaalt of en in welke mate het verdrag onderworpen wordt aan parlementaire controle door de lidstaten. Indien het volledige verdrag als een exclusieve EU-bevoegdheid beschouwd wordt, is de goedkeuring door de parlementen van de EU-lidstaten niet vereist en kan het in werking treden na de goedkeuring door het Europees Parlement.

De verwachting is dat het CETA als een gemengd verdrag zal worden beschouwd. In dat geval is zowel de goedkeuring door de parlementen van de EU-lidstaten als door het Europees Parlement nodig om het verdrag volledig in werking te kunnen laten treden. Wel moet dan bepaald worden welke onderdelen van het verdrag onder de bevoegdheid van de EU vallen en welke onder de bevoegdheid van de lidstaten. De onderdelen die onder de bevoegdheid van de EU vallen, kunnen immers voorlopig in werking treden na goedkeuring door de Raad en door het Europees Parlement en dus zonder goedkeuring door de betrokken parlementen van de lidstaten.

Van belang is dat, indien (1) het CETA een gemengd verdrag wordt, (2) beslist wordt dat hoofdstuk 8 van het CETA waarin de oprichting en werking van het ICS uiteengezet wordt, een exclusieve EU-bevoegdheid is en dus voorlopig in werking kan treden, (3) de EU niet expliciet aangeeft dat het dit hoofdstuk wenst uit te sluiten van de voorlopige inwerkingtreding en (4) het CETA de nationale ratificatieprocedures uiteindelijk niet doorstaat, het ICS nog van toepassing blijft tot drie jaar na de stopzetting van de voorlopige inwerkingtreding. Indien de EU of Canada aangeeft de voorlopige inwerkingtreding te willen beëindigen, dan wordt die binnen de 180 dagen na kennisgeving stopgezet.

De ondertekening van het CETA door de Canadese premier en vertegenwoordigers van de EU is voorzien op 27 oktober 2016, tijdens een top in het kader van 40 jaar

betrekkingen tussen de EU en Canada. De stemming in het Europees Parlement is voorzien in december 2016 of begin 2017.

Indien het CETA gemengd wordt verklaard, wordt het verdrag daarna voorgelegd aan de parlementen van de lidstaten. De lidstaten kunnen pas ratificeren nadat zij hun nationale goedkeuringsprocedures hebben doorlopen. Voor België zou dit betekenen dat ook het Vlaams Parlement over het CETA zal stemmen. De volledige inwerkingtreding vindt dan plaats nadat alle partijen het verdrag hebben geratificeerd.

Güler TURAN
Tine SOENS
Steve VANDENBERGHE

VOORSTEL VAN RESOLUTIE

Het Vlaams Parlement,

- gelet op:
 - 1° de teksten van het handelsakkoord tussen de Europese Unie (EU) en Canada, genaamd CETA (Comprehensive Economic and Trade Agreement), zoals gepubliceerd op 29 februari 2016;
 - 2° het Vlaamse regeerakkoord 2014-2019 (*Parl.St.* VI.Parl. 2014, nr. 31/1), waarin de Vlaamse Regering zich voorneemt om te ijveren voor respect voor arbeids- en milieunormen in internationale handelsakkoorden;
 - 3° de beleidsnota Buitenlands Beleid, Internationaal Ondernemen en Ontwikkelingssamenwerking 2014-2019 (*Parl.St.* VI.Parl. 2014-15, nr. 147/1), waarin de minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed zich voorneemt om voluit te gaan voor een actieve betrokkenheid bij gemengde verdragen en om verdragsprocedures correct af te handelen, met respect voor de bevoegdheden en rol van het Vlaams Parlement;
 - 4° de nadruk die de minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed legt op de toepassing van het subsidiariteitsbeginsel in EU-wetgeving en -beleidsvoering;
- overwegende dat:
 - 1° de Europese Commissaris voor Handel en de Canadese minister van Internationale Handel in hun gezamenlijke verklaring over het CETA van 29 februari 2016 het CETA een 'gouden standaard' voor handelsakkoorden noemen en dus erkennen dat het CETA precedentswaarde heeft voor onderhandelingen over toekomstige handelsakkoorden, zoals het Trans-Atlantisch Vrijhandels- en Investeringsverdrag (TTIP);
 - 2° het CETA niet conform fundamentele aanbevelingen is die het Europees Parlement formuleerde in haar resolutie van 8 juli 2015 betreffende de onderhandelingen over het TTIP, in het bijzonder wat betreft de volledige uitsluiting van publieke diensten en het bindende karakter van het hoofdstuk over duurzame ontwikkeling;
 - 3° het CETA:
 - a) geen bindende en opschortende mensenrechtenclausule bevat;
 - b) geen specifieke vrijwaringsclausule bevat;
 - c) het eerste handelsakkoord is dat negatieve lijsten gebruikt voor de liberalisering van diensten, waardoor alle huidige en toekomstige sectoren voor Canada geliberaliseerd moeten worden, tenzij ze in de lijst worden opgenomen;
 - d) onvoldoende garanties biedt voor de uitsluiting van haar toepassingsgebied van huidige en toekomstige publieke diensten van algemeen belang, bijvoorbeeld op het vlak van de uitsluiting van de sociale zekerheid;
 - e) aangeduid moet worden als een gemengd akkoord, aangezien het raakt aan zowel Europese, Belgische als Vlaamse bevoegdheden en daarom onderworpen moet worden aan democratische controle door de respectieve parlementen;
 - 4° de groei van 0,02% tot 0,03% van het Europese bruto binnenlands product (bbp) die het CETA naar schatting zal teweegbrengen op lange termijn relatief beperkt is;
 - 5° de in het CETA aangegeven verbintenissen en vastgelegde standaarden op het vlak van arbeidsrechten, duurzame ontwikkeling en milieu en klimaat niet onderworpen zijn aan het algemene geschillenbeslechtsmechanisme van het akkoord;
 - 6° het CETA investeerders geen verplichtingen, noch verantwoordelijkheden oplegt inzake maatschappelijk verantwoord ondernemen en het respecteren van arbeids- en mensenrechten;

- 7° het systeem voor investeerder-staatarbitrage (Investment Court System (ICS)), zoals bepaald in hoofdstuk 8 van het CETA:
 - a) zowel Canadese investeerders als Amerikaanse investeerders met een dochterbedrijf in Canada een exclusief rechtsmiddel biedt om overheden aan te klagen en schadevergoeding van hen te eisen voor regelgeving waarvan deze investeerders menen dat zij een negatief effect kan hebben op hun investering of winstverwachting;
 - b) de totstandkoming van ambitieuze regelgeving in het publieke belang op domeinen zoals milieu, klimaat, fiscaliteit, arbeidsrechten, mensenrechten, gezondheid, veiligheid en voedselveiligheid kan verhinderen;
 - c) indruist tegen het principe van gelijkheid voor de wet, omdat buitenlandse investeerders uitgebreide rechten en bescherming genieten die niet toegankelijk zijn voor binnenlandse bedrijven, burgers en middenveldorganisaties;
 - d) voorlopig in werking zou kunnen treden zonder de goedkeuring van de betrokken parlementen van de EU-lidstaten;
 - e) drie jaar van toepassing blijft indien het CETA de ratificatie door de EU-lidstaten niet doorstaat;
- 8° het standpunt van zowel de Europese Vereniging van Rechters als van de Duitse Rechtersbond betreffende het ICS zegt dat:
 - a) er geen nood is aan een apart, permanent arbitragetribunaal speciaal voor investeerders zoals het ICS, aangezien de EU en haar lidstaten democratische rechtsstaten zijn met goed functionerende rechtssystemen die afdoende bescherming bieden aan investeerders;
 - b) er geen juridische basis is voor de oprichting van het ICS, aangezien de EU niet bevoegd is voor de oprichting van een aparte rechtsorde buiten het bestaande Europese institutionele en juridische raamwerk;
 - c) het ICS de uniforme interpretatie en autonomie van de Europese rechtsorde ondergraaft en de bevoegdheden van de rechtbanken van de EU en haar lidstaten inperkt;
 - d) de procedure voor de aanstelling van de rechters van het ICS niet voldoet aan de internationale vereisten voor de onafhankelijkheid van de rechtspraak, zoals onder andere vastgelegd in de Europese Magna Carta van rechters;
 - e) de oprichting van het ICS niet de goede manier is om rechtszekerheid te garanderen en dat dit beter gebeurt door de nationale rechtbanken van EU-lidstaten te versterken en te ondersteunen;
- vraagt de Vlaamse Regering er in het interfederaal overleg tussen de federale en deelstaatregeringen op aan te dringen:
 - 1° het CETA, zoals gepubliceerd op 29 februari 2016, niet te ondertekenen, noch te ratificeren;
 - 2° dat het CETA als een gemengd verdrag aangeduid wordt en dus goedgekeurd moet worden door de betrokken parlementen van de lidstaten;
 - 3° de voorlopige inwerkingtreding van het CETA of onderdelen ervan niet toe te staan.

Güler TURAN
Tine SOENS
Steve VANDENBERGHE